

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta Pedagogická

Bakalářská práce

Za zavřenýma očima

Lenka Hlinovská

Obor: Vizuální kultura se zaměřením na vzdělávání

Vedoucí práce: Mgr. Jan Souček

Plzeň 2012

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

V Plzni .....

podpis: .....

Poděkování:

Ráda bych poděkovala vedoucímu mé bakalářské práce, Mgr. Janu Součkovi, za velmi ochotnou spolupráci, cenné rady a připomínky.

V Plzni .....

podpis: .....

Anotace:

V mé bakalářské práci se zabývám výtvarným cyklem šesti maleb, který se nazývá „Za zavřenýma očima“. Prvotní návrhy vycházely z mé vnitřní melancholie. Avšak toto zpracování bylo jen pouhými předobrazy k definitivní tvorbě, která se inspiroje Afrikou. Není to však výpověď o Africe, je to výpověď mých pocitů a představ afrického rituálu, který vyjadřuji abstraktní tvorbou doplněnou lineárním schématem masky. Moje práce by měla vypovídat o mé představě rituálu, která je pro mě jakousi extází v rytmu hudby, tance a masek. Textová část mé bakalářské práce pojednává o inspiračních zdrojích, kde zmiňuji několik umělců a uměleckých stylů, které mě nepochybně inspirovali. Dále rozebírám proces tvorby, kterým jsem prošla a techniku provedení. Také pojednávám o samotných závěrečných malbách, kterým zde dávám výklad. Neopomínám ani zamyšlení nad využitím v praxi, v pedagogické činnosti.

Klíčová slova: malba, abstrakce, abstraktní expresionismus, Afrika, maska, extáze

Annotation:

In my bachelor work I deal with the visual cycle of six paintings called " Behind close eyes". Initial proposals were based on my inner melancholy. However, this process was only just a prototype to the final production, which is inspired by Africa. This is not testimony about Africa, it is testimony of my feelings and ideas of African ritual which I express by abstract linear scheme of mask. My work should testify about my idea of a ritual that is for me a kind of ecstasy in the rhythm of music, dance and masks. The text part of my thesis deals with the sources of inspiration, where I mention a few artists and styles that undoubtedly inspired me. Furthermore, I analyze the process of creation, which I passed and technology design. Also, I discuss the final paintings themselves, which I give here an interpretation. I also do not forget to think about using it in practice, and teaching.

Key words: painting, abstraction, abstract expressionism, Africa, mask, ecstasy

Obsah

1	Úvod.....	8
2	Inspirační zdroje.....	9
2.1	Abstraktní umění.....	10
2.2	Abstraktní expresionismus	12
2.3	Afrika	14
3	Technika provedení malby	15
3.1	Plátno	15
3.2	Malba akrylem	16
4	Proces tvorby.....	18
4.1	Melancholie.....	18
4.2	Masky.....	20
4.3	Extáze.....	22
5	Závěrečné malby	25
5.1	Obraz: Logo	25
5.2	Obraz: Na dery gbop [nadare bap].....	26
5.3	Obraz: Yok Woo demzo [jok vů demzon]	27
5.4	Obraz: Yorodam djoro [lerobaham džoro].....	28
5.5	Obraz: Zouzouko [zuzuko]	29
5.6	Obraz: Ahyoho aya [ajó ava]	30
6	Zamyšlení nad využitím v praxi.....	32
7	Závěr	34
8	Seznam použité literatury.....	35
9	Resumé.....	36
10	Obrazová příloha.....	37
10.1	Přípravné práce série Melancholie	37
10.2	Přípravné práce série Masky	40
10.3	Přípravné práce série Extáze	42
10.4	Závěrečné malby	48

1 Úvod

Malba je pro mě přirozený a nejdokonalejší prostředek, jak mohu vyjádřit své vlastní pocity. Malba je pro mě jako kouzelník, co mi dokáže vyčarovat nový svět. Je to možnost dělat si, co chci. Je to možnost nenásilně vyjádřit jakoukoliv potřebnou myšlenku, kterou si usmyslím. Zároveň téměř má celoživotní výpověď o mně samotné. Malby jsou jako můj deník. Zpětně v nich mohu listovat a číst si, jak mi bylo před několika lety a co jsem prožívala. A tak, mám-li možnost ve své bakalářské práci doplnit svůj deník, není možné odolat.

Téma „Za zavřenýma očima“ mě okouzilo, neboť je tak široké. Mé představy bloudily ze všech směrů. Chápala jsem, že tohle by mohlo být téma o osobní výpovědi, představách a pocitech. A to je pro mě důvod, proč jsem si téma zvolila.

Zároveň pro mě nastal velmi těžký úkol, jak k tomu širokému tématu přistupovat, neboť v hlavě jsem měla mnoho nápadů, ale nemohla jsem se pro žádný rozhodnout. Trvalo to velmi dlouho, ale nakonec jsem se inspirovala sama sebou, mou melancholickou povahou. Samotnou melancholii a pocity, které prožívám, jsem se snažila přenést na papír. Ale nějak to nestačilo, ať už výsledná fáze byla snad příliš depresivní, nebo mě téma možná omrzelo.

Začala jsem hledat jinou cestu. Formu, kde bych se dokázala odpoutat, kde by se více odráželo nadpřirozeno, které v sobě skrývá název „Za zavřenýma očima“. Najednou jsem se dostala k africké masce, jako prostředku ke spojení se s něčím nadpřirozeným. Ale africká maska byla velmi málo. To nebyla výpověď, po které jsem toužila. A tak jsem se začala snažit o přesnější představu. Začala jsem vytvářet abstraktní obrazy, doplněné lineární maskou. Výpověď o extázi, která je vyvolána prostřednictvím rituálu. To je ale jen moje fantazie, představa barev, rytmu, hudby, tance, atmosféry a masky. Je to moje představa extáze.

2 Inspirační zdroje

Inspirace k mé tvorbě je velmi široká. Mohla bych zde psát o mnoha umělcích, kteří mě inspirovali. Mohla bych psát i o lidech, kteří ani umělci nejsou, a přesto inspirovali mou tvorbu. To, co mě inspirovalo před několika lety, neustále ve mně zaznívá a v mé tvorbě se odráží. Je to dlouhodobý proces inspirací, který vědomě i nevědomě působí na mou tvorbu. Je to celý můj osobní život, který se neustále odráží v mých obrazech. Jsou to mé pocity i prožitky, jsou to přátelé a mně blízcí lidé, kteří mě ovlivňují. Jsou to obrazy umělců, které mám zažité v paměti a samotní umělci, ke kterým vzhlížím.

Přesto bych ráda zmínila pár jmen umělců, kteří zaslouží můj největší obdiv. Především jméno mého nejoblíbenějšího umělce, Salvadora Dalího, jehož tvorba se odráží v mnoha mých obrazech. Netoužila jsem nikdy kopírovat tohoto velkého umělce, ale jeho obrazy jsou pro mě okouzující, přitažlivé a inspirativní. Snad nejvíce mě uchvacuje jeho práce s podvědomím a sny. Nejsem ani trochu surrealistický malíř, neboť netvořím reálné vize. Avšak to snové se objevuje ve všech mých obrazech. Dalším velikánem, kterého také velmi uctívám, je Vincent van Gogh, který je pro mě inspirací především prací s barvou, atmosférou a emocionální výpovědí v obrazech. A následně bych ještě ráda zmínila Williama Turnera, který je sice krajinář, ale já ho více vnímám jako abstraktního malíře. A pokud ne abstraktního malíře, tak každopádně předchůdce abstraktního umění, který prostřednictvím „abstrakce“ dokonale vystihuje pocity a atmosféru z krajiny.

Ráda bych zde ještě uvedla jméno umělkyně Frida Kahlo, která je též pro mě velkou inspirací. Je to umělkyně, která tvoří především portréty, do kterých promítá sama sebe. Do obrazu vkládá svůj život, který je pro ni velkým utrpením. Tohle je podle mě kouzlo, které by obraz v sobě měl nosit. Kouzlo osobní výpovědi. Sama tento způsob tvorby preferuji, i když mi byl už několikrát vytknut. Není však nad to, tvořit sama pro sebe. Není nic více pro mě v malbě okouzujícího než tvořit pro vlastní radost a uvolnění.

Tento výčet autorů jsem uvedla především jako sondu do vlastního vkusu. Jako úvod k tomu, co v umění vyhledávám. Jaký styl a jaké umělce preferuji. A mám-li tento svůj styl shrnout, pak mě oslovují především ti, co malují i svým srdcem.

Pokud mám psát o nejvíce ovlivňujících inspiračních zdrojích mé práce. Je to viditelně abstrakce, abstraktní expresionismus a Afrika.

2.1 Abstraktní umění

Abstrakci bych definovala touto vybranou citací: „*Abstraktní umění (z lat. abstractus - odtažitý), též nekonkrétní, neobjektové, nepředmětné, nefigurativní nebo čisté umění.*“¹

Toto umění lze rozdělit do dvou proudů: „*Na jedné straně organická, resp. biomorfní abstrakce (Kandinskij, raný Kupka, část Kleeovy, Miróovy a pozdní Ernstovy malířské tvorby i Arpova sochařská tvorba).*

Na druhé straně geometrická abstrakce (Malevič, část Kandinského tvorby po návratu z Ruska, Delaunay, pozdější Kupka, Modrian)“²

Sice se abstraktní umění dělí na dva proudy, ale základní rysy abstrakce nesou oba dva proudy stejné. Jak už jsem citovala, je to především umění nekonkrétní, nepředmětné, nefigurativní. Toto je jakýsi hlavní znak celé abstrakce. Abstrakce je však především forma vizuální komunikace, ke které každý umělec přistupuje velmi osobitě, originálně, což abstraktní umění činí velmi různorodé.

Ráda bych zmínila několik významných abstraktních umělců a to především ty, kteří mě nejvíce okouzlili a inspirovali.

Jmenovala bych především ruského malíře Vasila Kandinského, který mě velmi oslovuje svou tvorbou a názorem na umění, který mám velmi podobný. Tento umělec se dá považovat za jednoho nejznámějších představitelů abstraktního umění. Narodil se roku 1866 v Rusku, ale část svého života prožil v Německu, v Mnichově. Právě toto město se dá v té době považovat za jedno z nejlepších měst na rozvíjení umělecké či

---

¹ BALEKA, Jan. *Výtvarné umění: výkladový slovník : (malířství, sochařství, grafika)*. Vyd. 1. Praha: Academia, 1997, 429 s. ISBN 978-80-200-1909-7.

² GAWLIK, Ladislav. *Dějiny výtvarného umění: výkladový slovník : (malířství, sochařství, grafika)*. Vyd. 1. V Plzni: Západočeská univerzita, Ústav celoživotního vzdělávání, 2010, 236 s. ISBN 978-80-7043-909-8.

kulturní činnosti. Zde také působil s expresionistickou skupinou Modrý jezdec (Der blaue Reiter).

„ *Kandinskij usiloval o nalezení duchovní pravdy prostřednictvím umění a byl přesvědčen, že abstraktní malířství dovede stejně jako hudba rozechvět zrak. „ Barva je klaviatura, oči jsou kladívka a duše je klavír s mnoha strukturami,“ napsal. Vytvořil jakýsi barevný slovník, v němž vymezil vlastnosti jednotlivých barev. Červená podle něho například „ vyvolává stejný dojem jako silná rána na buben“, zatím co žlutá zní jako „vysoká trumpetá“³*

A tyto tvrzení jsou právě velmi inspirativní pro mou tvorbu, neboť i já, jak už jsem zmínila, se snažím o celkovou souhru všech vjemů. Neboť tvrdím, že chci zobrazit jakousi extázi. Extázi zobrazenou v rytmu hudby, tance a barev. Snažím se vyvolat celkový pocit z rituálu takovým způsobem, aby divák nebyl jen schopen vnímat vizuální část obrazu, jako jsou barvy, ale například i rytmus, nebo zvuk obrazu.

Nerada bych také opomenula Františka Kupku, českého umělce, který stejně jako Kandinskij stál u samotného počátku vznikající abstrakce. „*František Kupka je považován vedle Vasila Kandinského, za průkopníka abstrakce. Kupka už nechtěl nadále napodobovat přírodu, ale tvořit nově. Od přírody se však učil, zkoumal její drobnohledné uspořádání, jakýsi prazáklad a prvopočátek. Na obraze se pokusil ztvárnit neviditelný pohyb hmoty, množení buněk. Byl částečně ovlivněn přírodovědným zkoumáním a mikroskopickým pohledem, jeho obrazy však utvářela také víra v nadpozemské síly.*“⁴

Tento umělec se snažil najít cestu k prvopočátku všeho. Redukoval tedy základní tvary na samotné jádro. O redukci tvarů se také snažím ve svých obrazech. Tuto redukci tvarů na nějaký prvopočátek můžu především potvrdit ve svých schématech masky, v kterých si беру z reality určitou inspiraci, ale snažím se jí redukovat na nějaký tvar mně vyhovující, na nějaký prazákladní tvar dostačující pro to, co chci sdělit.

---

³ GAFF, Jackie a Clare OLIVER. *Svět umění XX. století od postimpresionismu po digital art: výkladový slovník : (malířství, sochařství, grafika)*. 1. vyd. Praha: Albatros, 2003, 187 s. Klub mladých čtenářů (Albatros). ISBN 80-000-1179-4.

⁴ GAFF, Jackie a Clare OLIVER. *Svět umění XX. století od postimpresionismu po digital art: výkladový slovník : (malířství, sochařství, grafika)*. 1. vyd. Praha: Albatros, 2003, 187 s. Klub mladých čtenářů (Albatros). ISBN 80-000-1179-4.

Není pro mě potřebné do svých obrazů nakreslit „realistickou“ africkou masku. Neboť mi to připadá zcela zbytečné pro mou tvorbu.

Toto zredukování na prázákladní tvar je ještě více koncentrováno v geometrické abstrakci například Pieta Modriana, nizozemského umělce. „ *Podle Modriana nemá umění pouze vyjadřovat skutečnost, nýbrž samo být skutečností.*“⁵

Jedním z neznámějších Modrianových obrazů je „Kompozice s červenou, modrou a žlutou“, kde můžeme vidět velmi zredukovanou geometrickou abstrakci.

Nerada bych také opomenula ruského umělce Maleviče, který toto vše přenesl až v radikální podobě do svých obrazů. „ *Malevičova tvorba, vyrovnávající se s kubismem a futurismem, vyústila v souladu s jeho snahou „osvobodit umění od břemene předmětu“*“⁶

Toto tvrzení jen doplňují Malevičovy obrazy, jako např. „Černý čtverec“ nebo ještě čistější obraz „Bílá na bílém“

2.2 Abstraktní expresionismus

„*Abstraktní expresionismus byl prvním osobitým uměleckým směrem, který vznikl v USA a rozšířil se i do jiných uměleckých zemí. Jako všichni novorození měl i on své rodiče. Nejvíce byl abstraktní expresionismus ovlivněn surrealismem. Ten vznikl v Evropě ve 20. letech, když se spisovatelé a malíři začali zabývat podvědomím a sny.*“⁷

Jedním z hlavních představitelů abstraktního expresionismu je Jackson Pollock, který také inspiruje mou tvorbu.

---

⁵ GAWLIK, Ladislav. *Dějiny výtvarného umění: výkladový slovník : (malířství, sochařství, grafika)*. Vyd. 1. V Plzni: Západočeská univerzita, Ústav celoživotního vzdělávání, 2010, 236 s. ISBN 978-80-7043-909-8

⁶ GAWLIK, Ladislav. *Dějiny výtvarného umění: výkladový slovník : (malířství, sochařství, grafika)*. Vyd. 1. V Plzni: Západočeská univerzita, Ústav celoživotního vzdělávání, 2010, 236 s. ISBN 978-80-7043-909-8

⁷ GAFF, Jackie a Clare OLIVER. *Svět umění XX. století od postimpresionismu po digital art: výkladový slovník : (malířství, sochařství, grafika)*. 1. vyd. Praha: Albatros, 2003, 187 s. Klub mladých čtenářů (Albatros). ISBN 80-000-1179-4.

„Pollock byl jedním z mnoha amerických malířů, kteří zkoumali možnosti svobodné a spontánní práce s barvou, ústící v jasné myšlenky a city. Protože jejich díla byla abstraktní a expresivní současně, dostalo hnutí název abstraktní expresionismus. Pollock nebyl zakladatelem ani této techniky ani samotného hnutí, ale jiný přední představitel abstraktního expresionismu Willem de Kooning (1904 – 1997) řekl, Pollock dokázal „prolomit ledy“⁸

A tak zůstává pravda, že Pollock je i pro mě nejvýraznější a nejpřitažlivější osobností abstraktního expresionismu. A to především díky jeho osobité tvorbě, která si mě získala především svým obrovským gestem a rozmanitostí.

„Avšak až v roce 1964 přebírá Pollock čisté abstraktní jazyk spolu s famózní technikou drippingu. Plátno je položené na zemi a umělec s ním pracuje v této poloze. Barvu nanáší tak, že ji lije přímo z plechovky nebo z provrtané plechovky či malé hůlky namočené v barvě kutálí po plátně. Výsledný efekt této techniky je závislý na náhodě, je to gestuální technika, protože malíř používá při tvorbě díla nejen ruku se štětcem, ale i své tělo“⁹

A právě technika drippingu je asi to nejvíce pro mě inspirativní na Pollockovi, neboť tuto techniku jsem také ve svých obrazech použila, může se sledovat na tekoucích barvách po plátně, nebo cákanců na určitém místě. Neboť věřím, že díky této technice se dá skvěle vyjádřit určitý pocit. A v mých obrazech jde především o pocity z dané situace, o pocity z extáze, o pocity z rituálu. Tuto jakousi emocionální výpověď dávám do obrazu prostřednictvím této techniky.

---

⁸ GAFF, Jackie a Clare OLIVER. *Svět umění XX. století od postimpresionismu po digital art: výkladový slovník : (malířství, sochařství, grafika)*. 1. vyd. Praha: Albatros, 2003, 187 s. Klub mladých čtenářů (Albatros). ISBN 80-000-1179-4.

⁹ CHÂTELET, Albert a Bernard Philippe GROSLIER. *Světové dějiny umění: malířství, sochařství, architektura, užité umění*. České vyd. 2., upr.,. Praha: Ottovo nakladatelství v divizi Cesty, 2004, 784 s. Klub mladých čtenářů (Albatros). ISBN 2035093066.

2.3 Afrika

Afrika je jednou z mých velkých inspirací, neboť samotný motiv a to, co chci prostřednictvím obrazu sdělit, je právě inspirované Afrikou. K Africe mám blízký vztah, neboť jeden z mých členů rodiny pochází z Pobřeží Slonoviny. Nespočetné vyprávění o Africe na mě udělalo velký dojem. Vždy jsem si představovala, jaké to tam musí být a v hlavě se mi zobrazovaly myšlenky zvláštního světa, který je tak odlišný od mého. Byla jsem vždy fascinovaná vyprávěním mého příbuzného a doufala jsem, že někdy budu moct zažít tento jiný svět na vlastní kůži. Nikdy jsem se do Pobřeží Slonoviny nepodívala, avšak neustále po tom toužím.

Moje práce se však neinspiruje pouze samotným Pobřežím Slonoviny, spíše Afrikou jako takovou. Není to však inspirace podaná z literatury, ani inspirace z konkrétního vyprávění. Nejvíce je to inspirace mých představ o Africe. Představ o snu zúčastnit se právě třeba nějakého afrického rituálu. Představ dostat se do extáze pomocí rituálu. Je to jakýsi sen na plátně, sen inspirovaný samotnou představou o Africe i o krásném umění, které zde můžu nalézt.

„ Africké umění, termín označující souhrnně umění rozličných kultur celého afrického kontinentu od pravěku až po současnost, zahrnuje umění černé Afriky, tj. tvorbu obyvatel černé pleti, umění Arabů ad. národů, etnických skupin, kmenů apod., jejichž tvorbu dějepis umění označuje podle státních útvarů, národů, náboženství atd. Termín je někdy v užším významu míněno jen umění černé Afriky, nazývané též černošským (negerským) uměním.“¹⁰

Z afrického umění jsem se nejvíce inspirovala domorodými maskami, neboť jsou pro mě jedním z nejvýznamnějších symbolů této kultury. Proto v mých představách o rituálu nechybí tanec, hudba, teplo, ale především nesmí chybět africká maska.

---

¹⁰ BALEKA, Jan. *Výtvarné umění: výkladový slovník : (malířství, sochařství, grafika)*. Vyd. 1. Praha: Academia, 1997, 429 s. ISBN 978-80-200-1909-7.

3 Technika provedení malby

Pro formu zpracování zadaného tématu jsem zvolila klasickou malbu, protože je pro mě z výtvarného hlediska nejlepším vyjadřovacím prostředkem. Vybrala jsem si malbu akrylovými barvami na plátno.

3.1 Plátno

„Termín „plátno“ sloužil k označování všech druhů roztažných textilií tradičně používaných jako podložky pro malbu. Patří k nim textilie ze lnu, bavlny a umělých vláken jako je polyester. V minulosti se užívalo též přírodního hedvábí, konopí a juty. Plátno je oblíbenou podložkou již od patnáctého století a je tomu tak dodnes navzdory tomu, že vyžaduje pečlivější a časově náročnější přípravu než většina jiných materiálů.“¹¹

Zvolila jsem si plátno, neboť je tradičním materiálem pro malbu olejovými i akrylovými barvami. A ani jeho náročnější příprava mě neodradila. I když v dnešní době si malíř může plátno zakoupit natažené, dokonce i našepsované. Pak už je možné rovnou na plátno malovat.

Já jsem však tuto možnost nevyužila. Plátno jsem připravovala sama s pomocí přátel. Nejprve jsem si nechala vyrobit dřevěný rám, na který se plátno připíná. Plátno jsem rozložila na zem a na něj jsem položila rám. Zbytečně velké kusy, přečnívající od rámu jsem ustříhla, tak aby plátno z každé strany rámu bylo větší cca o deset centimetrů. Pak jsem plátno přichytila uprostřed jedné strany rámu a v zápětí na protilehlé straně. A následně jsem to opakovala na dalších dvou stranách. Pak jsem plátno upevňovala po celé délce, tak aby bylo napnuté, ale nepraskalo. Nakonec jsem zahrnula rohy plátna a začistila ho. Další fází po vytažení plátna je šepsování. Pro tento nátěr jsem použila latex, který jsem nejdříve velmi naředila vodou a až posléze jsem nátěr opakovala v hustější konzistenci. Na závěr jsem si plátno natónovala do různých barev, podle potřeby malby.

---

¹¹ SMITH, Ray a Bernard Philippe GROSLIER. *Encyklopedie výtvarných technik a materiálů: všeobecná encyklopedie*. Vyd. 2. Praha: Slovart, 2006, 352 s. Klub mladých čtenářů (Albatros). ISBN 80-720-9758-X.

Nejlepší plátna, která se dají zakoupit, jsou lněná. Jsou velmi pevná, odolná a mají dobrou stálost. Jsou k dostání v různých gramážích stejně tak jako bavlněná. A to hraje velmi zásadní roli při výběru plátna. Čím je větší gramáž plátna, tím je plátno kvalitnější.

Já jsem si pro svou tvorbu přesto zvolila plátno bavlněné, které má sice horší kvalitu, ale i přesto je velmi používané malíři. Možná proto, že je levnější. Já jsem si bavlněné plátno vybrala také kvůli ceně, i když jsem zvolila větší gramáž, díky které je bavlněné plátno také kvalitní, pevné i trvanlivé.

3.2 Malba akrylem

„Patrně nejdůležitější a nejvýznamnější pokrok v uměleckých materiálech v posledních sto letech způsobilo vytvoření vodou ředitelných akrylových barev. Akrylové pryskyřice byly objeveny v dvacátých až třicátých letech minulého století, nicméně trvalo několik dalších let, než bylo možné do tekutiny akrylové pryskyřice, která po zaschnutí zanechává jasný film, přidat pigment. A teprve až v padesátých letech se na trhu objevily první barvy vyráběné na bázi pryskyřic. Akrylové barvy jsou mísitelné se širokou škálou akrylových médií a přísad a jsou ředitelné vodou. Na rozdíl od tradičních olejových barev rychle zasychají, jejich povrch zůstává pružný a nevytváří praskliny.“¹²

A právě pro tyto charakteristické vlastnosti jsem si akrylové barvy zvolila. Líbí se mi, že rychle zasychají a tak je práce s nimi rychlejší a svižnější. To mému způsobu práce nejvíce vyhovuje. Kdybych se snažila o nějaké hyperrealistické portréty, určitě bych raději zvolila klasické olejové barvy, které mi umožní pomalejší a preciznější práci, ale mě o tohle nešlo, ba naopak. Snažila jsem se do svých obrazů dát energii, a k takovému spontánnímu způsobu práce se akrylové barvy přímo nabízí. Také mi vyhovuje, že tyto barvy jsou ředitelné vodou - je to pro mě pohodlnější a dá se s nimi pracovat i v „obyčejných“ místnostech, neboť nezapáchají.

---

¹² SIDAWAY, Ian a Bernard Philippe GROSLIER. *Akryl, olej a kvaš: praktická encyklopedie*. České vyd. 1. Praha: Svojtka, 2006, 264 s. Praktická příručka (Svojtka. ISBN 80-735-2346-9.

Navíc s akrylovými barvami mám dlouholetou zkušenost, s olejovými barvami jsem pracovala asi jen dvakrát v životě, a jelikož mi nikdy nešlo o dokonalou preciznost práce, zpomalování díky schnutí olejových barev mi práci jen znepríjemňovalo.

4 Proces tvorby

Proces mé tvorby byl velmi nejasný. V začátku své práce jsem neměla vůbec jasnou představu o tom, co chci tvořit. Měla jsem určité představy, ale nedokázala jsem se pro žádnou rozhodnout. A když už sem se nějakým směrem nadchla, po chvíli jsem si uvědomila, že to není to, co bych chtěla dělat a tak jsem musela znovu začít hledat. Téma, které jsem si vybrala, mě sice velmi okouzlo právě svou velkou rozmanitostí, ale netušila jsem, že právě tato rozmanitost mi natolik přitíží.

A tak jsem musela, na cestě k umění, nejdříve nalézt sama sebe. Musela jsem si uvědomit, co je pro mě v malbě nejdůležitější, co nejraději vyjadřuji. Jaký styl malby preferuji a hlavně čím bych se chtěla zabývat takovou dlouhou dobu. Neměla jsem nikdy problém s tím přijít na to, co chci tvořit, ale také jsem nikdy nebyla pohlcená představou, že mě to téma nesmí omrzet a že u něj musím zůstat poměrně dlouhou dobu. Byla to velmi náročná cesta, už jen začít. Po velmi dlouhých úvahách o svém tématu, jsem začala tvořit na téma melancholie.

4.1 Melancholie

Téma melancholie, jsem si vybrala, neboť sama jsem melancholik. Inspirovala jsem se tedy především sama sebou, mou povahou. Svými pocity a prožitky, které jsou povětšinou laděné pesimisticky.

Neustále prožívám pocit osamělosti, odcizení, nerovnováhy a napětí. A právě tyto pesimistické pocity mi byly onou inspirací k mé malbě a zároveň i vypovídají o tom, jaká jsem. Obrazy se tak stávají osobní výpovědí o mých prožitcích.

Jedním z mých prvních návrhů je obraz, který jsem nazvala „Melancholie 1“. Na obraze je namalovaná postava sedící v nereálné krajině, sedící se svými pocity a myšlenkami. Obraz je velmi barevný a svým způsobem chaotický. Chaos vyjádřený na obraze je právě daný chaos myšlenek, které proudí uprostřed sedící postavy, která je uzavřená do svého světa, svých pocitů a představ. Skladba barev nepůsobí melancholicky, ale osamělá postava, která je zamlžená svými myšlenkami, má působit zcela opuštěně. Není však kolem ní prázdno, neboť není úplně tak sama. Kolem ní je

určitá nálada. To, co cítí, jsem vyjádřila především technikou drippingu. Použila jsem jak barvy, které stékají, tak cákance, neboť právě tato technika mi přijde velmi vhodná pro emotivní obrazy, o které jsem se snažila. Následně jsem také tuto techniku použila v celé sérii melancholie.

Obraz je jakýmsi odrazem mého prožívání, který jsem zobrazila v abstraktní podobě. Můj pocit, když sedím sama uprostřed čehosi, vnímám jen sebe, své myšlenky. Pocit osamělosti, ale zároveň neklidu.

Další můj návrh „Melancholie 2“ je svým způsobem velmi podobný předešlému. Jedná se též o postavu, obohacenou tvary a barvami, které vyjadřují její náladu a pocity. V tomto obraze jsem začala tlumit barevnost a celý obraz položila do modro-růžového tónu. Velmi inklinuji k fialové barvě a tak je zcela pochopitelné, proč tento obraz je právě v těchto barvách. Už jen proto, že je především mou osobní výpovědí. Tento obraz je barevně více melancholický a veselé energické barvy jsou už na obraze zcela potlačeny.

V rohu dole sedí postava, která nechce být otevřena světu, brání se světu svou rukou, nohama i vlasy, které kryjí její tělo a tvář. Všechny tato fakta mají vypovídat o uzavřeném člověku, který nechce být otevřený světu kolem něj. Nahoře jsou však dvě postavy, které mají nést určité symbolické sdělení. Jsou to postavy, s kterými daný člověk nechce mít nic společného, jsou to lidé, před kterými se právě postava uzavírá. Ale také jsou to lidé, díky kterým se uzavřená postava necítí až tak osaměle. Jsou to blízcí lidé, kteří jsou pro danou osobu velmi důležití. Jsou to všichni, protože právě tyto dvě siluety nesou symbolické sdělení celého světa, kterým je postava obklopena.

Další obraz „Melancholie 3“ může působit nejvíce optimisticky z celé série melancholie a to proto, že zde nenajdeme osamělou postavu, ale dvě postavy. Tyto postavy jsou si blízcí lidé, kteří stojí v abstraktní krajině, která je zobrazením pocitů právě jednoho z nich. Avšak nejsou na obraze vidět pocity radosti a optimismu, neboť pocity dané osoby nejsou optimistické. Pořád je kolem melancholická nálada. Neboť i přestože vypadá na první pohled, že postava není sama, osamoceně se cítí. To, co cítí a to, co vidí svět kolem ní, je velmi odlišné.

„Melancholie 4“ je obraz též o vyjádření pocitu osamělosti a melancholické náladě. V tomto obraze se znovu snažím o větší škálu barev a tak zapojuji i zelené, hnědé

a okrové tóny, přesto tento obraz nemá žádné energické a svěží barvy, je utopený v šedé mlze. Osamělá stojící postava je opět obklopena svými pocity, které jsou velmi klidné a však pod temným šedým mrakem.

Na posledním obraze této série „Melancholie 5“ je opět zobrazena silueta postavy, která má působit až snově. Kolem ní se odehrává tok jejích pocitů, myšlenek a představ. Postava je uzavřena do sebe, sama ve svém světě. Bez jakékoliv zmínky něčeho kolem ní, jen můžeme vidět tekoucí barvu a cákance, které jí zahlcují do snové atmosféry. Postava stojí velmi dominantně uprostřed, a však není světu přístupná, neboť má nést nehmatatelný pocit. Pocit, že i když tu je s námi, nikdo se jí nemůžeme dotknout.

Prošla jsem si sérií melancholie, ale najednou jsem potřebovala jít někam dál. Dál do světa fantazie a nadpřirozena, který mi dovoluje zadané téma „Za zavřenými očima“. Ano, mé melancholické obrazy, také zapadaly do zadaného tématu. Bylo to za mými zavřenými očima, neboť právě tam se skrývám já a to byla především výpověď o mně samotné. Ale měla jsem určitou potřebu jít dál po cestě hledání a najít si sama pro sebe ten opravdový motiv pro téma „Za zavřenými očima“. Motiv, který by naplňoval všechny moje požadavky. Něco, co by byla moje osobní výpověď, ale zároveň něco fantazijního, nadpřirozeného, nereálného. A tak jsem se dostala do světa Afriky, africkým masek.

4.2 Masky

Jelikož vyjádření melancholických obrazů bylo pro mě neuspokojující z hlediska mého vybraného tématu, dostala jsem se po delším hledání k africkým maskám. Jak už zmiňuji, hledala jsem především nějaký symbol, který by byl více odrazem nějakého nadpřirozena. A tak jsem si pro sebe našla symbol africké masky. Zpětně pro mě není nic neočekávaného, že jsem došla právě k tomuto symbolu, neboť Afrika a africká kultura je neustále všude přítomna v mém blízkém okolí, jak už zmiňuji v inspiračních zdrojích, kde pojednávám o svém příbuzném, díky kterému se africký život přiblížil mému. Dostal se do mého vnitřního světa a velmi silně zakotvil v mých představách, neboť právě tento pro mě „nereálný svět“, který je velmi odlišný, mě velmi fascinuje a přitahuje.

A tak jsem vytvořila sérii maleb, afrických masek, jako symbolu, prostřednictvím něhož se dokážeme dostat do nadpřirozeného světa. Právě do jakési extáze, kterou podle mě dokáže vyvolat africký rituál.

Vytvořila jsem obraz „Maska 1“, který má znázorňovat africkou masku, avšak není to klasická africká maska, kterou používají domorodci. Ale je inspirovaná právě africkou kulturou a maskami, které v Africe najdeme. Je to stylizace, kterou jsem vytvořila prostřednictvím své fantazie, neboť jsem chtěla tento symbol posunout někam dál. Zároveň jsem se také snažila o dekorativní přístup, který je mi velmi blízký a který v mnoha svých obrazech využívám. Vytvořila jsem barevný stylizovaný ornament, který má připomínat africkou masku.

Na tomto prvním obraze mé série masek jsem použila temnější tóny, které mají vyvolávat až pocit strachu, který nepochybně africké masky v sobě nesou. Svou představu jsem podtrhla červenýma očima, které by měly působit až děsivým dojmem.

Dále jsem vytvořila obraz „Maska 2“, který je oproti obrazu „Maska 1“ optimističtější. Na tomto obraze jsem se snažila použít veselé energické barvy, které mají právě vyvolávat naopak pocit radosti z extáze při rituálu. Použila jsem převážně teplé barvy, jako je žlutá, červená a oranžová, neboť jsem chtěla odrazit i teplo Afriky.

Tuto představu jsem ještě více podtrhla na obraze „Maska 3“, který je dle mého názoru ještě více energický, zářivější a barevnější. Zde jsem se snažila také o stylizaci africké masky, ale především o vyjádření představy extáze. Snažila jsem se, aby maska působila jako v jakémsi opojení, které extáze přináší. Tento pocit jsem chtěla navodit i výrazem v tváři masky, který má připomínat pocit blaha a tak trochu i v sobě odhalovat jakousi šílenost. Neboť pocit extáze, není jen v mých představách pocit blaha, ale i určitý pocit šílenosti, strašidelnosti a tajemnosti.

Poslední obraz této série „Maska 4“ opět sklouzává ke strašidelnosti. Vracím se s ní k vyjádření toho, že především africká maska na mě působí tajemně až strašidelně. Tato maska je velmi barevně umírněná i tvarově odlehčená. Myslím si, že negativní pocit z ní přímo vyzařuje.

Tuto malou sérii mých stylizovaných africkým masek končím, neboť i když mě vymyšlení africkým masek nadchlo, neměla jsem z nich dostatečný pocit, že svůj úkol jsem zvládla. Cítila jsem, že jsem velmi blízko, ale věděla jsem, že pouhý symbol

nestačí a tak jsem se znova snažila jít dál. Posunula jsem se, a to především do abstraktní pozice, která se mi zdála právě ideální formou pro úplnost mého vyjádření.

4.3 Extáze

Další sérii svých skic jsem nazvala „Extáze“, a to právě proto, že jsem se především snažila o vyjádření pocitu extáze při rituálu. Začala jsem vytvářet abstraktní obrazy, v kterých se snažím skloubit všechny vjemy, které z představy rituálu mám. Je to skloubení barev, rytmu, tance, tepla, energie, radosti a opojení. Všechny tyto představy se snažím dát do abstraktního obrazu, který mi přijde jako nejvhodnější vyjádření. Tuhle abstraktní část doplňuji symbolicky stylizovanou maskou, která je právě pro mě symbolem, který nesmí při rituálu chybět.

Tato poslední série je už definitivní tečkou v mém procesu vývoje, neboť už zde jsou obrazy, podle kterých jsem vytvářela finální malby.

Jeden z prvních obrazů jsem nazvala „Extáze 1“, který je zároveň prvním pokusem mého abstraktního vyjádření extáze při rituálu. Tento obraz je velmi málo energický oproti dalším a má spíše snovou atmosféru. V tomto obraze jsem se spíše zahleděla do svých snových pocitů. Obraz má pozadí laděné po zelených tónů a přes něj je lineárně namalovaná maska, která má růžovou barvu. Tato barva pak překrývá ještě část pozadí. A také jsem zde znovu začala využívat techniku drippingu, která pak neustále zaznívá ve všech obrazech mé série „Extáze“.

Další z mých skicových obrazů jsem vytvořila obraz „Extáze 2“, v kterém už začínají proudit mnohem energičtější barvy. Začala jsem jít opravdu po pocitu extáze a snažila jsem se všechny vjemy, které jsem popsala, dostat na obraz. Energické barvy s více energickým rukopisem dávají obrazu mnohem větší uvolnění.

Následně jsem namalovala obraz „Extáze 3“, který byl inspirací pro jeden z prvních závěrečných obrazů. Tento obraz je pořád v pochmurném nádechu, kterého jsem se ale při realizaci definitivního obrazu zbavila. Na tomto obraze už začínám pracovat i se stylizací africké masky a to ne jen jako v předešlých obrazech, ale i v umístění v ploše, kde jsem došla k vypuštění části masky a nechala jen její kus. Masku jsem v obraze

začala řešit i kompozičně, ne jako stylizovaný symbol, který by musel připomínat africkou masku. Maska je začarovaná v prostředí a je téměř na divákovi, zda masku odhalí, ale pro mě nebylo podstatné vyjadřovat konkrétní tvary, ale šlo mi spíše o zachycení atmosféry.

Jedním z mých velmi oblíbených obrazů je „Extáze 4“, kde jsem už konečně přišla k téměř dokonalému vyjádření toho, co potřebuji. Tento obraz je pro mě opravdovým odrazem extáze při rituálu. Nese v sobě jak odlehčení, harmonii, tak i strach ze samotné masky, která na nás cení své zuby. Tímto obrazem jsem konečně uspokojila svou vizuální představu o tématu. Tento obraz pro mě nese velké kouzlo, které je pro mě velmi těžké popsat slovy. A však mám-li poukázat na první obraz, který opravdu pro mě ukazuje veškerou harmonii tohoto nadpřirozena, je to právě on. Neboť v něm jsem se dokázala barevně i kompozičně dostat do opravdového pocitu, který mi představy o extázi při rituálu přináší.

Po vytvoření tohoto obrazu jsem už měla velmi jasné představy pro vizuální vyjádření všech následujících obrazů. Když už jsem našla způsob mě vyhovující, měla jsem pocit, jako kdybych našla návod k ostatním obrazům. A tak jsem dále vytvořila obraz „Extáze 5“, který je mnohem jemnější a citlivější. Tento obraz bych svým způsobem nazvala až ženským, jak díky barvám, tak asi i stylizací masky, která je pro mě stylizací nějaké ženy. Tuto skicu jsem také realizovala na definitivním obraze, avšak všechny mé definitivní obrazy se od svých skic více či méně liší, neboť mi nešlo o kopii skici, ale o co nejlepší vyjádření. A tak jsem se své skici snažila ještě posunout.

Dalším obrazem je „Extáze 6“, tento obraz je vyjádřením velké radosti a opojení při rituálu. Pochmurnost a strach je z obrazu zcela vytlačen a zůstává zde už jen svobodný projev, který má poukazovat na pocit blaha a radosti. Obraz plný energie a pozitivních emocí jsem se také snažila převést do definitivní podoby v jedné své závěrečné malbě, ale opět jsem obraz nějakým způsobem obohatila a posunula dále. Tato skica je však velkým odrazem energie a nadpřirozena, který pro mě rituál v sobě skrývá. Ve všech mých obrazech jsem se snažila o vizuální výpověď toho samého, ale zároveň jsem to vzala jako určitou hru, kdy každý obraz je jiný a zároveň svým způsobem zcela stejný.

Dále jsem vytvořila obraz „Extáze 7“, který je opět mou představou rituálu, je zde stylizovaná africká maska, která připomíná sovu. A velmi energická skladba barev, která má odrazit všechny mé pocity. Tento obraz mi nepřišel vůbec špatný, ale do

svých závěrečných děl jsem ho nezařadila, neboť jsem téměř zároveň s ním vytvořila obraz „Extáze 8“, který je mnohem dravější a energičtější. Snad už proto, že v symbolu masky je dravý pták. Ovšem tuto dravou představu jsem, ať možná nelogicky, v závěrečném díle potlačila, a naopak jsem vytáhla pozadí.

V závěru jsem namalovala ještě tři další skici, kde jsem hodně pracovala ze stylizací masky, kterou jsem velmi zjednodušovala a zároveň jsem jí nechala na obraze jen část, aby vytvářela ornament, který kompozičně doplňuje pozadí. Vytvořila jsem obraz „Extáze 9“, který má energické pozadí, ale je tlumen modrou maskou.

Dále jsem namalovala obraz „Extáze 10“, který je na podobném principu, ale má ještě mnohem dynamičtější pozadí a světle modrá maska pokrývá větší část plochy.

Na závěr své série jsem vytvořila poslední obraz „Extáze 11“, který má pochmurnější pozadí a zelenkavou masku, která není tak zakulacena jako předešlé stylizace. Tento obraz jsem si vybrala jako předlohu pro realizaci svého posledního definitivního obrazu, při kterém jsem se ale rozhodla zkusit se opět ponořit více do světa energických barev a posunout ho do nové roviny.

5 Závěrečné malby

Mé závěrečné malby jsou právě již zmíněnou vizualizací mé představy o rituálu. Představy, která je extází v rytmu hudby, tance, atmosféry a především masky. Všechny tyto vjemy, které ve svých představách mám, jsem se snažila v obrazech zobrazit.

Velký podíl na mé práci nesly především inspirační zdroje, které uvádím na začátku své práce. Nepochybně ale také celý proces mé tvorby, který mě posunul až do této roviny. Teď zpětně si uvědomuji, že kdybych na své práci pokračovala ještě další čas, nepochybně by se to opět v mých obrazech odrazilo a má výsledná práce by byla čím dál větší stylizací. Plně jsem si díky své práci uvědomila podstatu geometrické abstrakce, která mi dříve nebyla zas tak blízká. Ale uvědomila jsem si, že i když se této fázi vyhýbám, čím déle bych na své práci pracovala, tím více bych sklouzávala do rovin čisté abstrakce. Ale zároveň jsem ráda, že můj proces tvorby skončil dříve, než jsem všechny obrazy začernila. A tak se můžu chlubit pestrostí barev, křiklavých sprejů a pocitu extáze, které mé obrazy přináší.

5.1 Obraz: Logo

První obraz, který jsem namalovala, jsem nazvala „Logo“, což v překladu do českého jazyka znamená Bůh. Je to překlad z jazyka Bete, což je půdní jazyk obyvatel křesťanského vyznání z Pobřeží Slonoviny. Tímto jazykem dnes mluví už jen starší generace a používá se v hlavním městě Abidjanu a jeho širším okolí, ve městech a především na vesnicích. Tento jazyk se také používá při modlitbách během rituálu, proto jsem tento jazyk použila k názvům svých prací. V mnoha částích Afriky mluví domorodci různými jazyky, ale já jsem si vybrala tento, neboť mé příbuzenstvo je právě z Pobřeží Slonoviny a dokázali mi říct modlitby, které při rituálech říkají a také jsem prostřednictvím jich dostala překlad těchto vět a poučení o jazyku Bete.

Obraz, který jsem namalovala, vycházel z předchozí skici „Extáze 3“, která je ale velmi odlišná od definitivní malby. Tato malba nese v sobě mnohem větší energii a je v ní mnohem větší nádech nadpřirozena. Neboť jsem se snažila o ještě lepší vyjádření, než ve své skice. Obraz má v sobě velmi energické a zářivé barvy, které se navzájem

prolínají. Dohromady tvoří rytmus, který je ještě více podtržen technikou drippingu, stékající černé barvy po plátně, tato černá barva má právě rytmizovat celý obraz. Odráží v sobě právě to, že v obraze chci skloubit celou mou představu o rituálu, v kterém zaznívá i hudba. Masku jsem provedla lineárně, nepatrně se ztrácí v barevné skladbě, přesto jsem jí ale zvýraznila křiklavě žlutým sprejem a tak částečně vystupuje z barevného podkladu.

Podél masky a v masce se objevují tečky, které jsou dalším odkazem na pravé africké masky, kde můžeme velmi často tento jev pozorovat. A také především na samotných obyvatelích, kteří si těmito tečky pokrývají tvář.

Celou pestrou souhru barev jsem nakonec doplnila černou plochou, jako symbol magie, který rituál pro mě nese. Najednou je můj pocit krásného opojení ještě převrácen v černou tmu. A zároveň kompozičně ladí ke stékajícím černým linkám.

5.2 Obraz: Na dery gbop [nadare bap]

Další ze svých obrazů jsem pojmenovala „Na dery gbop“, což je též z jazyka Bete a v překladu to znamená, mé srdce bolí. Je to můj vybraný úryvek z motlitby, kterou obyvatelé Pobřeží Slonoviny používají právě při rituálu, a to konkrétně při pohřbu. Celá motlitba zní: *Na dery gbop na dayu kagne grame. Na to yahny mbá lago pas megnou. [Nadere bap na daju kañi gamb. Nato jahý mbola logo pañí ñu.]* Zároveň tato píseň nese i další slova, které záleží pak na konkrétní osobnosti mrtvého, podle toho se motlitba upravuje. V první části jsou především slova nářku a bolesti, v druhé se oslavuje osobnost zemřelého, chválí se jeho skutky a děkuje se mu. A na závěr přichází prosba k Bohu, aby jeho duši spasil. Tato vybraná část motlitby se v překladu dá přeložit takto: „Mé srdce bolí, krvácí. Můj bratr odešel, již tu není. Byl dobrým člověkem, miloval svoje děti a ženu. Necht' bůh spasí jeho duši.“

Tento obraz vznikl díky skice „Extáze 4“ a je jeden z velmi mála mých definitivních obrazů, který se téměř neliší od skici, neboť jsem se svou přípravnou malbou byla velmi spokojená. Ovšem jsem pár detailů pozměnila a to hlavně pro to, že každý obraz jsem budovala nanovo a nesnažila jsem se jen o pouhou kopii předešlého. Tento obraz nese

určité utrpení a strach v sobě, jak už maskou cenící zuby, tak skladbou i kompozicí barev, proto jsem také svůj obraz nazvala „Na dery gbop“.

Tento obraz nese velmi dynamickou souhru barev, která je především vyvolána velkou červenou plochou. Tato červená plocha má být symbolem agresivity, ale zároveň i lásky. Neboť tak já červenou barvu vnímám. Odráží v sobě pocit utrpení ze ztráty blízkého člověka, ale zároveň i lásku, kterou pozůstali cítí. Tato červená plocha je odlehčená žlutou a zelenou, která je symbolem naděje a odlehčuje utrpení ze ztráty. Také jsem opět využila techniku drippingu, která rytmizuje obraz a přináší mu tvarové a kompoziční obohacení. Zároveň jsem se snažila touto technikou ještě více podtrhnout daný pocit. Avšak tento obraz není jen odrazem ztráty blízkého člověka, ale především odrazem samotného rituálu a pocitu, který rituál ve mně vyvolává.

Uplatňuji zde také tečky, které kopírují masku a v jedné části se objevují i v masce. Tyto tečky jsou odkazem na africké etnikum a opakují se ve všech mých obrazech.

5.3 Obraz: Yok Woo demzo [jok vů demzon]

Třetí obraz, který jsem vytvořila, jsem pojmenovala „Yok Woo demzo“, což v překladu z jazyka Bete znamená, život je krásný. Je to úryvek z modlitby, která zní: „Yok Woo demzo gnechũ a pne. Zouzou tme go gnignoli kmhyle.“ [*Jok vů domzon ñuklku pone. Zuzu tomogobe, ñírou kamilé.*] Tato modlitba je tradičním proslovem k mladé generaci, jakousi radou do života, kterou předávají svým dětem rodiče, nebo prarodiče. Doslovný překlad této věty zní: „Život je krásný, krásnější než smrt. Žij ho tak, aby tě lidé milovali, měj úctu k rodičům a starším, abys šel na smrt s klidnou a čistou duší.“

Na horní části obrazu je skladba mnoha barev, který vytváří až pocit duhy. Pro mě je tento obraz nabitý pozitivní energií a barevnou hravostí. Barvy, které jsem na obraze použila, jsou především laděné do teplých tónů, které mají podtrhovat pocit z afrického rituálu, není to jen maska, nebo píseň, která se zpívá. To pro mě rituál není, je to i pocit tepla, energie, hudby a hlavně celkový pocit z atmosféry, která je pro mě okouzující, ale zároveň magickou představou. Magičnost v tomto obraze jsem se snažila vyjádřit opět černou plochou, kterou můžeme vidět za stylizovanou maskou, a zároveň pomáhá masce více vynikat.

Na obraze je souhra barev, která rytmizuje obraz a opět technika drippingu, která mi pomáhá více odrážet své pocity. Malba je výpovědí o mé představě afrického rituálu, kterou se snažím vizuálně zobrazit, a to především v abstraktní rovině.

Stylizovanou masku jsem na tomto obraze vytvořila křiklavým oranžovým sprejem a tak přesto, že barvy na obraze jsou velmi výrazné, maska je tlumí. Masku jsem opět doplnila tečkami, které odkazují na etnikum.

Neustále dokola využívám těch samých prvků, neboť mi jde o jeden vizuální styl, přesto se snažím v každém obraze o trochu jinou rovinu. A snažím se dát každému obrazu své kouzlo, což nepochybně pro mě každý z obrazů nese.

Tento obraz jsem vytvořila za pomoci skici „Extáze 5“. Na první pohled je poznat, že jsem z této skici vycházela, a však můžeme vidět nespočet rozdílů. Upravila jsem jak barevné pozadí, tak i stylizaci masky a to jednoduše proto, že jsem pokaždé svou skicu brala jako náhled na vizuální zobrazení a ne jako definitivní obraz. Znovu jsem se vždy snažila obohatit své definitivní malby ke své spokojenosti. A několikrát jsem své definitivní malby předělávala, neboť jsem měla pocit, že musím jít za lepším vyjádřením. Vždy jsem každou malbu brala jako jedinečnou, a tak jsem si hrála s jejími barvami, tvary a zároveň se i prostřednictvím ní dostávala až do pocitu extáze, o které jsem se ve svých malbách snažila.

5.4 Obraz: Yorodam djoro [Ierobaham džoro]

Další obraz ze své série jsem pojmenovala „Yorodam djoro“, což v překladu znamená, hodně štěstí. Je to vybraná část z motlitby: „Ahyoho aya Malehoo lé Yorobam djoro planuye, aka yos yé ca loye.“ [*Ajó ava Maleó lejrobaham džoro pranane, ak loají aké jují.*] Je to popěvek při oslavách Nového roku, popěvek k Bohu, aby přinesl lepší budoucnost, zdraví dětem a prosperitu zemi.

Svůj obraz jsem zhotovila za pomoci skici „Extáze 6“, která nesla v sobě pocit radosti a optimismu. Skica byla především odrazem pocitu blaha, radosti, energie a pozitivních emocí. Odrazem pocitů, které mi rituál přináší. A však v závěrečné malbě jsem se opět posunula do trochu jiné roviny, i když mým záměrem nebylo zcela potlačit pozitivní energii obrazu.

Závěrečná malba je však přesto v duchu tlumených barev, které jsou potlačené zářivou oranžovou maskou, která je velmi dominantní jak barevností, tak svým umístěním na obraze. Přesto obraz hodnotím jako optimistický a vhodný k danému tématu i výběru motlitby. Barevné pozadí na obraze je velmi umírněné, avšak nikoliv pesimistické. Dává však prostor pro zvýraznění stylizované masky.

Na obraze jsem opět využila techniku drippingu, která je pro mě vhodným způsobem vyjádření emocí a zároveň dodává obrazu rytmizaci a projev svobodné tvorby.

Masku, kterou jsem vytvořila, jsem velmi stylizovala až grafickým způsobem a je doplněna dalším kruhem v horním pravém rohu, který má obrazu především pomoci kompozičně, ale zároveň nese i svou úlohu, jakožto prvek náznaku druhé masky. Opět jsem v obraze použila své tečkování, který je odkazem na africké etnikum.

Svémi obrazy se přibližuji africké kultuře, ale zároveň jej propojuji s moderním vyjádřením umění, a to právě využitím abstraktní roviny, která nemá být jen pouhým pozadím masky, ale velmi důležitou doprovodnou částí, na které je postaveno celé mé vyjádření pocitu extáze při rituálu.

5.5 Obraz: Zouzouko [zuzuko]

Další obraz jsem pojmenovala „Zouzouko“, což znamená duše zemřelého. Nemám k tomu žádnou vybranou motlitbu, ale nepochybně právě o duši zemřelého v mnoha rituálech jde.

Tento obraz je odrazem právě rituálu, kde jde o duši zemřelého. Snažila jsem se to vyjádřit především souhrou barev a barevné rytmizace. A nepochybně i stylizovaným motivem africké masky do tvaru ptáka, který je pro mě symbolem volnosti. A má být odrazem symbolu duše mrtvého, která se někde nad námi pohybuje, je neuchopitelná, avšak neustále je mezi námi, ať už jen vzpomínkami, které na mrtvého máme a které jsou neustálou součástí nás.

K tomuto definitivnímu obrazu předcházela skica „Extáze 8“. Tato skica je velmi energická. Nese v symbolu masky zobrazení dravého ptáka a naopak klidnější pozadí.

S tímto vyjádřením jsem v mé závěrečné malbě nebyla zcela spokojena a tak jsem dravého ptáka ztlumila jak už stylizací, tak barevným vyjádřením. Naopak jsem zvolila výraznější pozadí, které je velmi členité. Pozadí obrazu má nést pocit celé země, kde se nacházíme a kde daný rituál vykonáváme.

A však tento obraz není jen vyjádřením symbolického sdělení úvahy nad tím, kde je duše zemřelého a kde se nacházíme my. Ale především má nést symbolické sdělení toho, jaký pocit si představuji při samotném rituálu. Pták není jen odkazem duše zemřelého, ale především odkazem na africkou masku, která nepochybně ke všem mým představám o rituálu patří.

Ve všech obrazech se snažím propojit všechny své představy a to ne jen vizuální. A tak stejně jako velikán Kandinskij toužím po tom, aby můj obraz zprostředkoval třeba i hudbu dané atmosféry při rituálu.

5.6 Obraz: Ahyoho aya [ajó ava]

Svůj poslední obraz jsem symbolicky nazvala „Ahyoho aya“ což v překladu znamená, zdravím všechny. Je to též vybraný úryvek z jedné motlitby, ale v tomto případě se nechci na význam motlitby odkazovat, neboť symbolem je samotný název, zdravím všechny. Symbolicky se loučím touto malbou s celou mou prací.

Jelikož jsem věděla, že tento obraz už je posledním, měla jsem chuť tvořit naprosto svobodně. Nezabývala jsem se tím, co je krásné, tím jestli je obraz kompozičně vyvážený, nebo jestli je barevně příjemný. Malovala jsem absolutně svobodně, téměř proti veškerému poučení, které jsem kdy získala. Malovala jsem zcela pro sebe a vznikla téměř odlišná malba, vymykající se z celé série obrazů „Za zavřenými očima“. Je možná zcela přehnaný a jsou na něm zbytečné prvky, ale šlo mi o to namalovat obraz, který bude o osobním vyjádření a potlačení veškerých pravidel, o zcela svobodné tvorbě.

Myslím si, že tímto obrazem jsem dokázala zcela svobodně tvořit, i když jsem se nepatrně držela určitých nastavených symbolů, které v celé své sérii používám. Především symbolu masky, přestože je velmi těžké masku v obraze odhalit. Využívám

symbolického tečkování, kterým odkazují na africké etnikum. Neodmyslitelně také používám techniku drippingu, kterou jsem ve svém posledním obraze zdůraznila a která mi dovolila naprosto svobodný projev.

6 Zamyšlení nad využitím v praxi

Vzhledem ke svému tématu „ Za zavřenýma očima“ a velké snaze ve své definitivní části propojit všechny vjemy z rituálu, jako např. rytmus, barvy, tvary, energii, rozhodla jsem se své zamyšlení nad využitím v praxi orientovat právě na danou problematiku, propojení hudby a vizuální činnosti.

Téma „ Za zavřenýma očima“ bych aplikovala na malování hudby. Pro tuto aktivitu bych si vybrala nejlépe třídu druhého stupně základní školy, i když si myslím, že tato aktivita se dá vytvářet s dětmi téměř jakéhokoliv věku, jde však o to, zda jsou mladší děti schopni pozorovat daný problém a zda by pro ně aktivita nesla nějaké poučení.

Vybrala bych si dva hudební nástroje, které mají odlišný zvuk, a to nejlépe takový, aby jeden působil klidně a druhý agresivně. Použila bych například africký bubínek, kterým bych vyjádřila agresivní melodii, a na opačný uklidňující zvuk bych použila kytaru. Jde mi především o to, co nejlépe nástroji vystihnout pocit agresivity a klidu.

V hodině bych se pokusila zahrát nejprve agresivní, energickou melodii a následně klidnou, pomalou uvolňující. Zároveň bych nabídla možnost při poslouchání zvuku mít zavřené oči, aby zvuk žáci co nejlépe vnímali a mohli si už představovat barvy a tvary daného zvuku. Pak by následovala samotná tvorba, kde by měly vytvořit dva obrazy, podle toho, jak na ně zvuky působily. Snažila bych se zároveň třídu poučit o tom, že nejde o to udělat dokonalý, krásný obrázek. Ale o to co nejlépe vystihnout vizuální představu zvuku. Pro tuto výtvarnou aktivitu bych zvolila vodové nebo temperové barvy, neboť abstraktní umění je mnohem snadnější vyjádřit plochami, než liniemi. A je velmi pravděpodobné, že si abstraktní tvorbu vybere téměř většina dětí.

Následně bych se zaměřila na reflexi, kterou bych orientovala na pocit jedince z tvorby. Jaký pocit měl z jednoho a druhého zvuku, a proč je znázornil tak, jak je znázornil. Což je pro jedince především o uvědomění si vlastních pocitů a samotné tvorby. A zároveň o vlastní zhodnocení na kolik je jeho tvorba odlišná od ostatních.

Ve svém závěrečném slově bych se snažila o jednoduché vysvětlení abstraktního umění a pokusila bych se žáky tímto směrem poučit.

Pro danou aktivitu by byly vhodné tyto pomůcky: dvě čtvrtky formátu A4, sada barev (vodové, nebo temperové barvy), štětky a kelímek na vodu.

Časový prostor pro celou aktivitu, která má celkově 45 minut, bych si rozvrhla takto: cca 5 minut na úvodní slovo, cca 2 minuty na první agresivní zvuk, cca 2 minuty na druhý klidný zvuk, cca 25 minut na výtvarnou realizaci, a cca 10 minut na reflexi a závěrečné slovo.

Cílem celé mé aktivity by především mělo být přiblížení k abstraktnímu umění, kde v neposlední řadě jde i o propojení celých vjemů, rozvíjení fantazie v této oblasti a obohacení o nové zkušenosti.

Hodnocení celé aktivity bych zaměřila na to, zda žák zvládl podle hudby vytvořit určitý obraz. V této aktivitě nejde o kvalitu, ale o uplatnění osobního vyjádření a pokusu se poučit, že hudba může mít určitou barvu a tvar a zároveň i barva může vyvolat určitou hudbu. Dále o uvědomění si toho, nakolik je tato problematika individuálním cítěním každého jedince a nakolik se liší naše představa od ostatních.

7 Závěr

Cílem mé bakalářské práce bylo vytvořit cyklus šesti maleb na téma „ Za zavřenýma očima“, má bakalářská práce je tedy zaměřena především na uměleckou činnost. Vytvářela jsem malby na dané téma, které vycházely především z mých inspiračních zdrojů a také z dlouhodobého procesu mé tvorby, kterým jsem začala od vyjádření vlastních melancholických pocitů. A od kterého jsem se posunula až do rovin abstraktního vyjádření, které je odrazem mých představ afrického rituálu.

Svou bakalářskou prací jsem především našla sama sebe, uvědomila jsem si svůj styl, který preferuji a našla jsem téma, které mě vnitřně oslovuje. Zároveň má práce mě přiblížila ještě více k smyslu abstraktního umění a nadchla jsem se jak pro biomorfni abstrakci, tak následně pro geometrickou, kterou jsem svou dlouhodobou prací více pochopila.

V doprovodné textové části jsem se zaměřila na inspirační zdroje, které nepochybně měly velký vliv na mou práci, neboť jsem měla možnost, nahlédnout na to, jak vyjadřovali umění uznávaní umělci, kteří mi zároveň udávají jakousi šablonu toho, jak bych mohla umění pojmout já. Dále rozepisuji techniku provedení a samotný proces tvorby, kterým jsem prošla až k definitivnímu vyjádření. Také se snažím o textové vyjádření svých definitivních obrazů a zamýšlím se nad využitím své bakalářské práce v pedagogice.

Svou bakalářskou prací hodnotím jako velmi smysluplnou, neboť mi umožnila sondu do vlastního nitra, která mi přinesla určitý nadhled nad mým vnímáním umění. A pochopení sama sebe v umělecké činnosti. V neposlední řadě mi také otevřela možnost rozvíjení svého talentu.

8 Seznam použité literatury

BALEKA, Jan. *Výtvarné umění: výkladový slovník : (malířství, sochařství, grafika)*. Vyd. 1. Praha: Academia, 1997, 429 s. ISBN 978-80-200-1909-7

GAWLIK, Ladislav. *Dějiny výtvarného umění: výkladový slovník : (malířství, sochařství, grafika)*. Vyd. 1. V Plzni: Západočeská univerzita, Ústav celoživotního vzdělávání, 2010, 236 s. ISBN 978-80-7043-909-8

GAFF, Jackie a Clare OLIVER. *Svět umění XX. století od postimpresionismu po digital art: výkladový slovník : (malířství, sochařství, grafika)*. 1. vyd. Praha: Albatros, 2003, 187 s. Klub mladých čtenářů (Albatros). ISBN 80-000-1179-4.

CHÂTELET, Albert a Bernard Philippe GROSLIER. *Světové dějiny umění: malířství, sochařství, architektura, užité umění*. České vyd. 2., upr., Praha: Ottovo nakladatelství v divizi Cesty, 2004, 784 s. Klub mladých čtenářů (Albatros). ISBN 2035093066.

CHÂTELET, Albert a Bernard Philippe GROSLIER. *Universum: všeobecná encyklopedie*. 1. vyd. Praha: Odeon, 2002, viii, 800 s. Klub mladých čtenářů (Albatros). ISBN 80-207-1116-3

SMITH, Ray a Bernard Philippe GROSLIER. *Encyklopedie výtvarných technik a materiálů: všeobecná encyklopedie*. Vyd. 2. Praha: Slovart, 2006, 352 s. Klub mladých čtenářů (Albatros). ISBN 80-720-9758-X

SIDAWAY, Ian a Bernard Philippe GROSLIER. *Akryl, olej a kvaš: praktická encyklopedie*. České vyd. 1. Praha: Svojtka, 2006, 264 s. Praktická příručka (Svojtka). ISBN 80-735-2346-9

9 Resumé

The aim of my thesis was to create a cycle of six paintings of the minimum size 100x70 cm on the theme " Behind close eyes" with accompanying text parts.

In the text part I describe the sources of my inspiration, technology design, creation process, the final interpretation of the paintings and thinking of using in practice. My bachelor thesis I chosed, because I tend much to painting, it allows me the most perfect way of giving me the opportunity to free speech. Just like the theme " Behind close eyes", which further underlines the possibility of personal testimony.

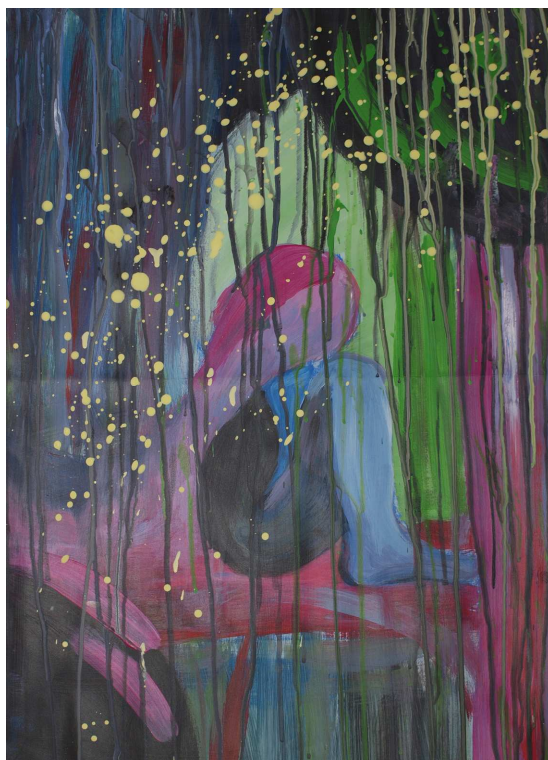
In my design part I create the first melancholy images that were just such a prototype of my work.

Next I tried a better expression, in which would reflect the supernatural, and so I got to African mask, which for me is a kind of a magical symbol, which is inherently supernatural.

Then I created the paintings of the idea of images of African ritual. Image, which for me is a kind of ecstasy in the rhythm of music, dance, colors and masks. My work allowed me to have greater insight of my perception of art. And it gave me the opportunity to better understand myself in artistic activities, and I was able, thanks to it, even get closer to the arts and develop my talent.

10 Obrazová příloha

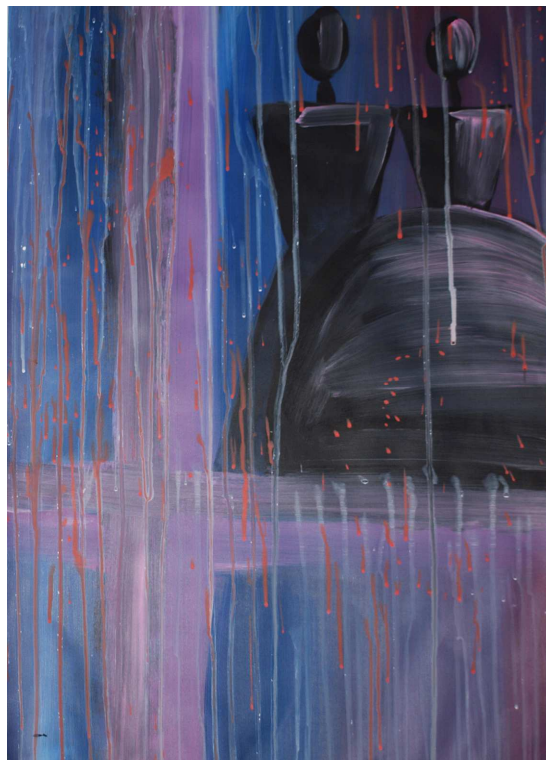
10.1 Přípravné práce série Melancholie

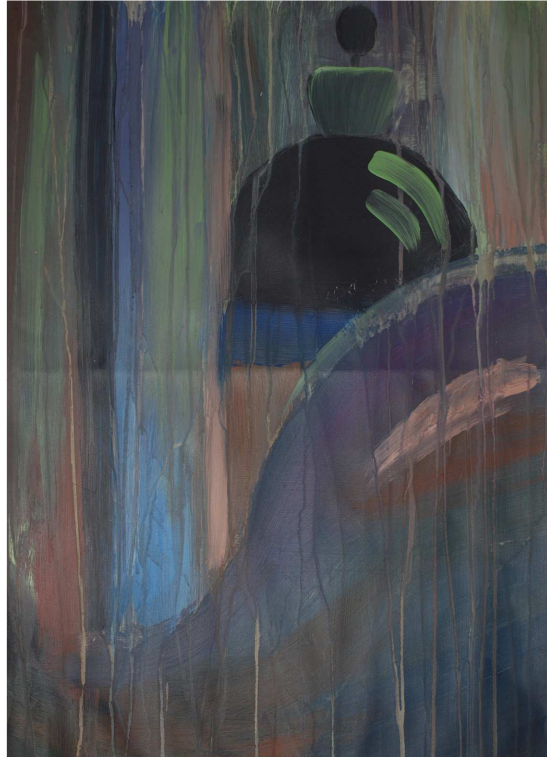
Melancholie 1

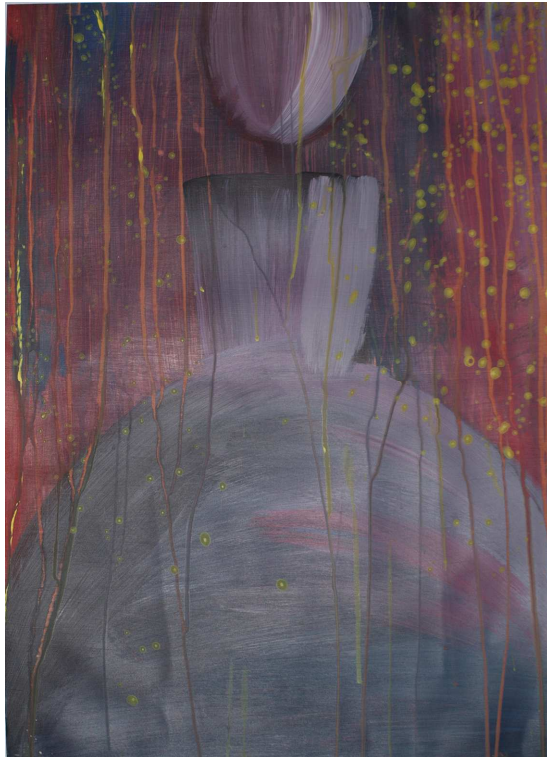
Melancholie 2

Melancholie 3

Melancholie 4

Melancholie 5

10.2 Přípravné práce série Masky

Maka 1

Maska 2

Maska 3

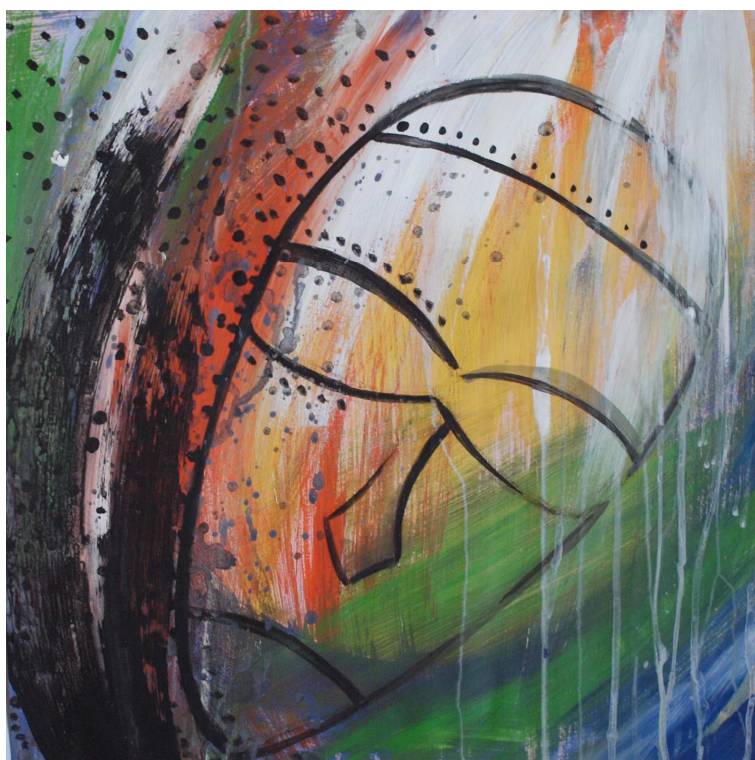
Maska 4

10.3 Přípravné práce série Extáze

Extáze 1

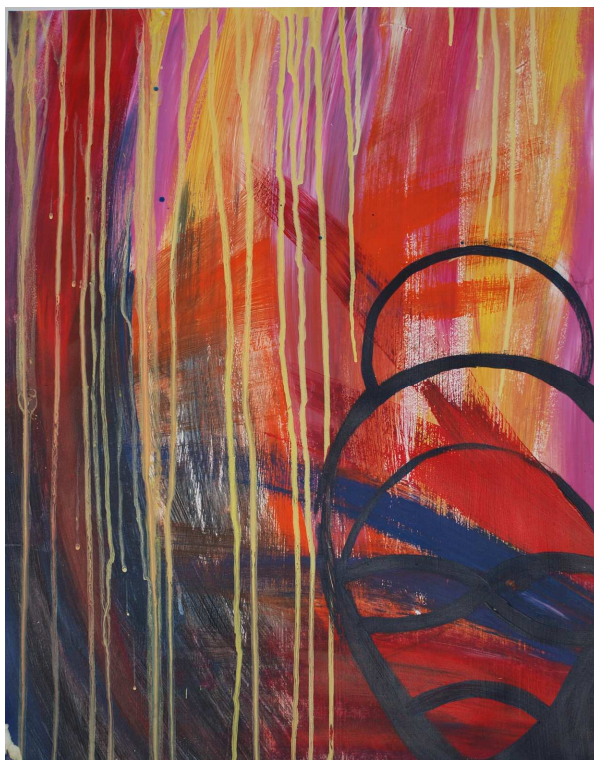
Extáze 2

Extáze 3

Extáze 4

Extáze 5

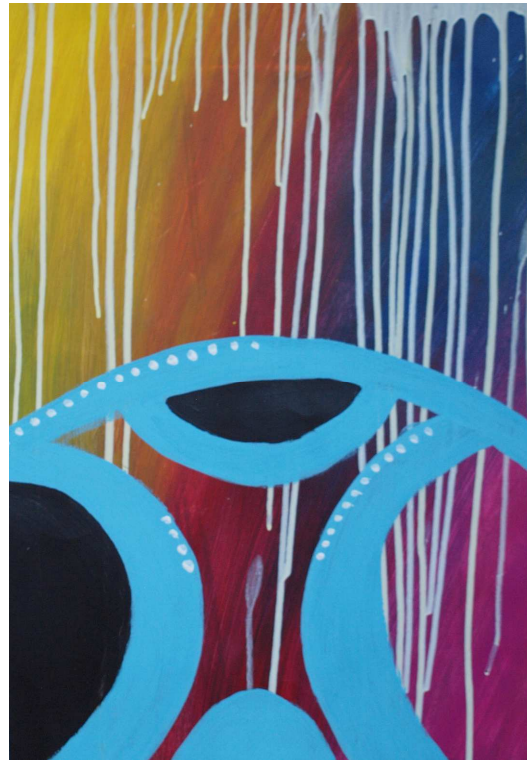
Extáze 6

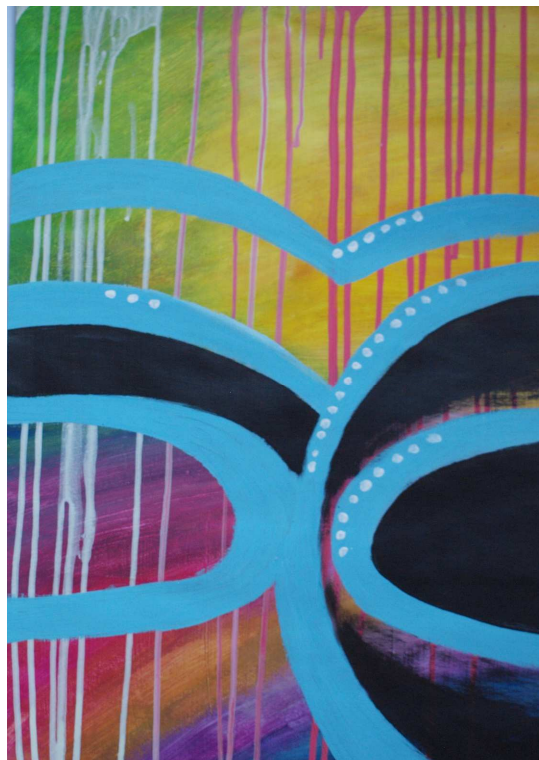
Extáze 7

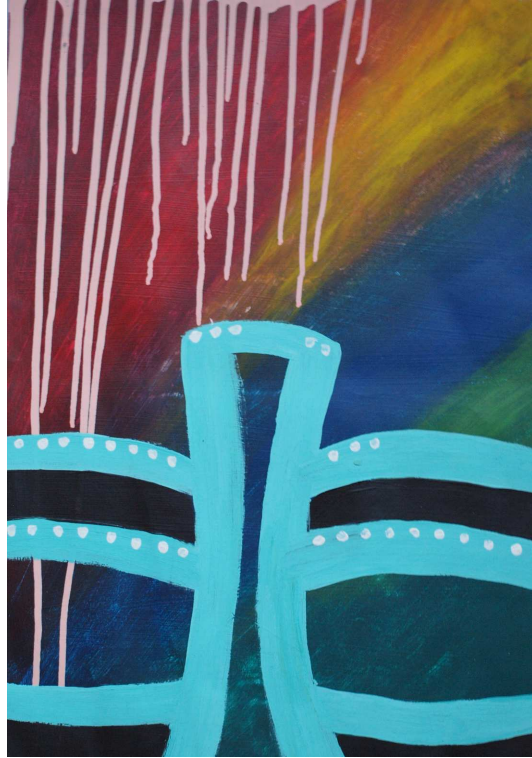
Extáze 8

Extáze 9

Extáze 10

Extáze 11

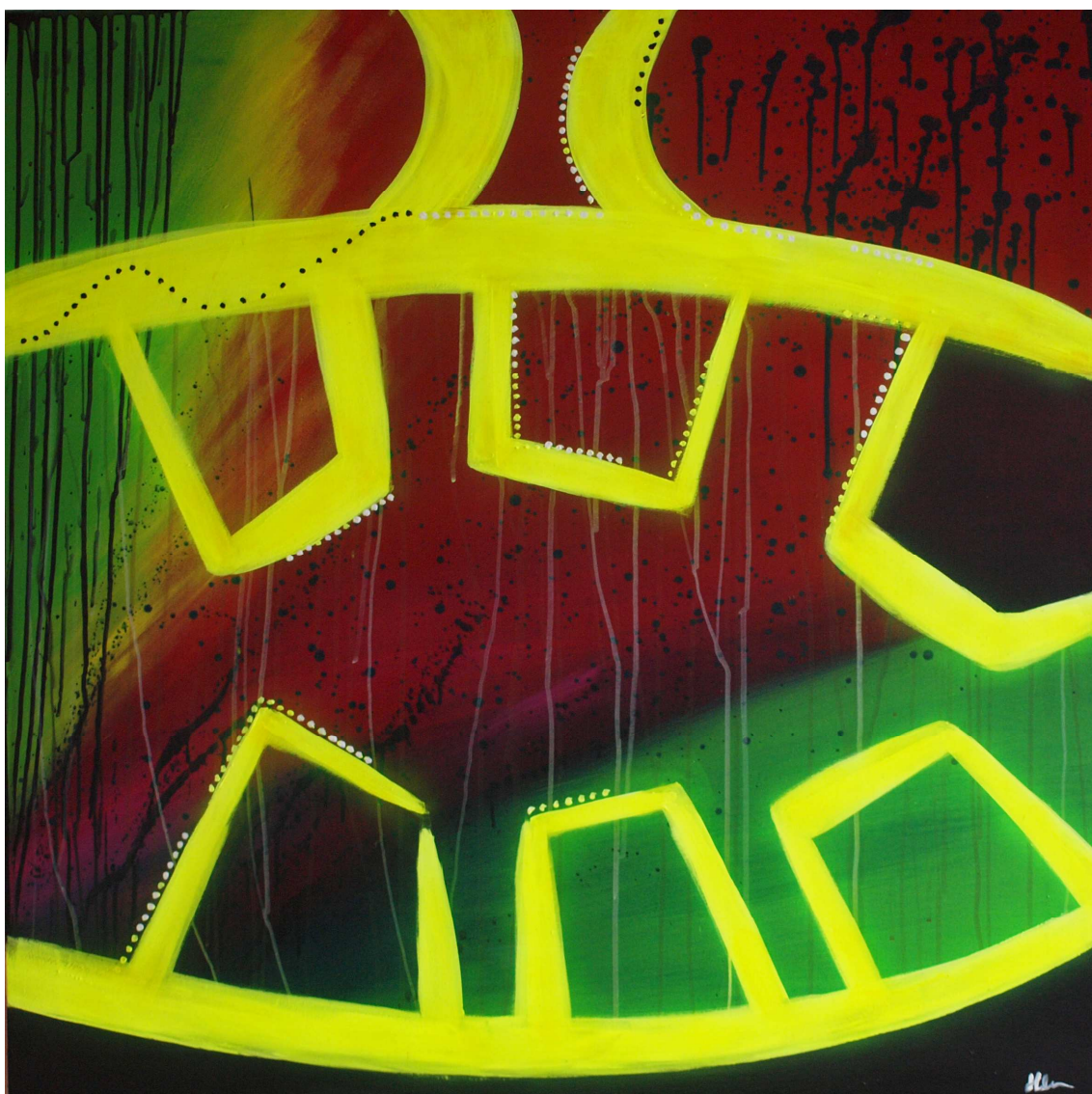
10.4 Závěrečné malby

Název: **Logo**

Velikost: 100x100 cm

Technika: Akrylové barvy na plátně

Název: **Na dery gbop [nadare bap]**

Velikost: 100x100 cm

Technika: Akrylové barvy na plátně

Název: **Yok Woo demzo [jok vŭ demzon]**

Velikost: 100x80 cm

Technika: Akrylové barvy na plátně

Název: **Yorodam djoro [lerobaham džoro]**

Velikost: 100x80 cm

Technika: Akrylové barvy na plátně

Název: **Zouzouko [zuzuko]**

Velikost: 100x120 cm

Technika: Akrylové barvy na plátně

Název: **Ahyoho aya [ajó ava]**

Velikost: 100x80 cm

Technika: Akrylové barvy na plátně